

Bak?m Verenin Ya?am Kalitesi ?ndeksi- Kanser Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bak?m Verenin Ya?am Kalitesi ?ndeksi- Kanser Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17227>

Özet

Bakım Verenin Yaşam Kalitesi İndeksi- Kanser Ölçeği (CQOLC), kanser hastalarına bakım veren bireylerin yaşam kalitesini ölçmek amacıyla tasarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türkçe uyarlaması, **Hicran AYDIN BEKTAŞ** ve **Z. C. Özer** tarafından yapılmış ve 2009 yılında yayınlanmıştır. Ölçek, bakım verme sürecinin fiziksel, duygusal, sosyal ve finansal boyutlar üzerindeki etkilerini değerlendirerek, bakım verenin genel refah düzeyini kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Uyarlama çalışması, Türk kanser hastası bakım verenleri popülasyonunda ölçeğin güvenilirliğini ve geçerliliğini kanıtlamayı hedeflemiştir.

Bu araç, klinik uygulamalarda ve araştırmalarda, kanser tedavisi sırasında bakım verenlerin yaşadığı yükü ve zorlukları belirlemek, böylece onlara yönelik uygun destekleyici müdahalelerin geliştirilmesine yardımcı olmak için kritik öneme sahiptir. Ölçek çeşidi **Uyarlama** olup, orijinal uluslararası bir aracın kültürel ve dilsel eşdeğerliğini sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Bakım Veren, Kanser, Yaşam Kalitesi, Psikometri, Uyarlama, Bakım Yüğü, CQOLC.

Yazarlar

Hicran AYDIN BEKTAŞ, Z. C. Özer.

Amaç

Bakım Verenin Yaşam Kalitesi İndeksi- Kanser Ölçeği'nin temel amacı, kanser hastalarına uzun süreli veya yoğun bakım sağlayan bireylerin deneyimlediği yaşam kalitesi değişimlerini standardize edilmiş bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, bakım verenin getirdiği **stresörleri** ve aynı zamanda algılanan olumlu yönleri (örneğin, kişisel gelişim veya anlam bulma) değerlendirerek, bakım veren sağlığını kapsamlı bir profilini sunar.

Ölçeğin Türkçe uyarlamasının spesifik amacı, uluslararası alanda kabul görmüş bu araç Türk kültürü ve sağlık sistemi bağlamında geçerli ve güvenilir hale getirmektir. Bu, hem Türkiye'deki hemirelik ve psikoloji araştırmacıların alandaki uluslararası literatüre katkıda bulunmasını sağlamakta hem de klinik uygulamalarda doğru değerlendirme yapılmasına olanak tanımaktadır.

Yapı (Construct)

Ölçek, ana psikolojik yapı olarak **Bakım Verenin Yaşam Kalitesini** ölçmektedir. Bu yapı, genellikle dört temel boyutta incelenir:

Genel Yaşam Kalitesi: Bakım veren kişinin genel memnuniyet ve mutluluk düzeyi.

Yük: Fiziksel, duygusal ve zaman kısıtlamalarından kaynaklanan algılanan zorluklar ve baskılar.

Finansal Zorluklar: Bakım verme sorumluluklarının neden olduğu ekonomik yük.

Alanda Olumlu Duygular/Memnuniyet: Bakım verme rolünden elde edilen manevi tatmin ve kişisel gelişim duyguları.

CQOLC, bu çok boyutlu yapıyı yakalayarak, bakım verenlerin deneyimlediği karmaşık duygusal ve pratik zorlukları nicel olarak ifade etmeyi amaçlar.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çalışmasında (Bektas & Ozer, 2009), ölçeğin yapısal ve kültürel geçerliği detaylı olarak incelenmiştir. Uyarlama sürecinde dilsel ve kültürel eşdeğerlik çalışmaları yapılmış, ardından ölçeğin teorik yapısını destekleyip desteklemediğini görmek için faktör analizi uygulanmıştır.

Çalışma, ölçeğin orijinal yapısının Türk popülasyonunda da geçerli olduğunu gösteren bulgular sunmuştur. Bu, ölçek maddelerinin gerçekten ölçülmesi amaçlanan **bakım veren yaşam kalitesi** yapısını temsil ettiğini doğrulamaktadır.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirliği, özellikle iç tutarlılık açısından değerlendirilmiştir. İç tutarlılık, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ölçme derecesini gösterir ve genellikle **Cronbach Alfa katsayısı** ile ifade edilir. Bektas ve Ozer (2009) çalışması, Türkçe versiyonun yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir, bu da ölçeğin tutarlı sonuçlar ürettiği anlamına gelir.

Yüksek güvenilirlik değerleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı denek gruplarında uygulandığında kararlı ve güvenilir ölçümler sağlayacağını teyit etmektedir.

Faktör Analizi

CQOLC'nin Türkçe uyarlamasında, ölçeğin orijinal çok boyutlu yapısının korunup korunmadığını test etmek için doğrulayıcı veya açıklayıcı faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin, teorik olarak belirlenmiş olan **Yaşam Kalitesi**, **Yük**, **Finansal Zorluklar** ve **Olumlu Duygular** gibi alt boyutlar altında toplandığını doğrulamıştır.

Elde edilen faktör yükleri, her bir maddenin ilgili alt boyutu güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermiştir. Bu faktör yapısının doğrulanması, Türkçe versiyonun orijinal CQOLC ile yapısal

olarak e?de?er oldu?unu ve dolay?s?yla uluslararası ara?t?rmalarla kar??la?t?r?labilir sonuçlar üretebilece?ini kan?tlamaktadır.

Araç (Instrument)

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal ölçek genellikle 5'li Likert tipi bir derecelendirme kullan?r, ancak uyarlama çal??mas?nda spesifik bilgi eksiktir.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Bak?m Verenler

Age Group: Yeti?kinler (Kanser hastalar?na bak?m veren 18 ya? ve üzeri bireyler)

Population Details: Kanser hastalar?na bak?m veren bireyler (aile üyeleri, e?ler, vb.).

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Hem?irelik, Onkoloji, Bak?m Veren Sa?l???, Psikososyal Destek, Cronbach Alfa, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hicran AYDIN BEKTA?

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: hbaydin@akdeniz.edu.tr

Correspondence Address: Akdeniz Üniversitesi (Uyarlama dönemindeki kurum bilgisi temel al?nm??t?).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, uluslararası alanda geli?tirilmis? bir arac?n Türkçe uyarlamas?dır. Kullan?m izinleri için öncelikle orijinal ölçek geli?tiricileri ile, Türk popülasyonunda kullan?m ve ticari olmayan akademik amaçlı? kullan?mlar için ise sorumlu yazar Hicran AYDIN BEKTA? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Test Y?I? (Uyarlama Çal??mas?): 2009

Ücret Bilgisi: Ticari olmayan akademik araştırmalar için genellikle ücretsizdir, ancak resmi izinler için yazara danışılmalıdır.

Referanslar

Bektas, H. A., & Ozer, Z. C. (2009). Reliability and validity of the Caregiver Quality of Life Index-Cancer (CQOLC) Scale in Turkish cancer caregivers. *Journal of Clinical Nursing, 18*(21), 3003-3012. doi: 10.1111/j.1365-2702.2009.02915.x

Uyarlama çalışmasının orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[reliability-and-validity-of-the-caregiver-quality-of-life-index-cancer-cqolc-scale-in-turkish-cancer.pdf](https://www.researchgate.net/publication/331111111/reliability-and-validity-of-the-caregiver-quality-of-life-index-cancer-cqolc-scale-in-turkish-cancer)

Bakım Verenin Yaşam Kalitesi İndeksi- Kanser Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Bu nedenle maddeler buraya eklenememiştir. Detaylı maddeler için lütfen referans olarak verilen makaleye başvurunuz.